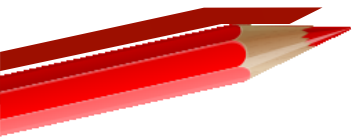

Прочитај?

Маша је своју стару хаљину која јој се не допада узела и згужвала у једну кесу. Мама је пронашла хаљину која је била веома изгужвана и рекла је Маши „Зашто си то урадила? Ако се хаљина теби не допада даћемо је у хуманитарне сврхе, некој девојчици ће одговарати.“ Тако је мама узела згужвану хаљину, попеглала је и однела у хуманитарну организацију.

Јован је своје панталоне, које не воли да носи, исекао и бацио у ђубре. Мама је то видела и река му „Зашто си то урадио? Могао си однети те панталоне у хуманитарну организацију, некоме би се допале. Сада им нема помоћи када си их овако исекао.“

Шта уочаваш?

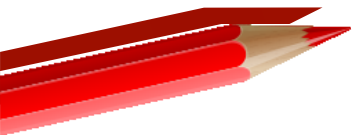

Маша и Јован су погрешно поступили са стварима које нису желели да носе.

Чији поступак је мама успешно исправила?

Изгужвану хаљину можемо вратити у првобитно стање пеглањем.

Исечене панталоне не можемо вратити у првобитно стање. Ако бисмо их зашили на местима где су исечене не бисмо добили потпуно исте панталоне.

Данас учимо...
**ПРОМЕНЕ
МАТЕРИЈАЛА**

Које материјале
знаш?

папир

гума

пластика

платно

вода

стакло

дрво

гвожђе

.....

Сети се Машине хаљине.

Машину ЗГУЖВАНУ хаљину мама је вратила у првобитно стање пеглањем. Замисли да у руци имаш сунђер. Када руку у којој је сунђер стегнеш у песницу сунђер мења облик. Шта се деси са сунђером када га пустиш из руке?

Да ли је његов облик исти какав је био пре стезања?

ДА! Сунђер се враћа у исти облик.

Машина хаљина, као и сунђер су трпели неке ПРОМЕНЕ. Промене трпе материјали од којих су они направљени, у овом случају то су ПЛАТНО и СУЊЕР. Када се материјали након што претрпе неке промене врате у почетни облик те промене називамо ПОВРАТНЕ ПРОМЕНЕ МАТЕРИЈАЛА.

Сети се Јованових панталона.

Јованове ИСЕЧЕНЕ панталоне мама није могла да врати у првобитни облик.

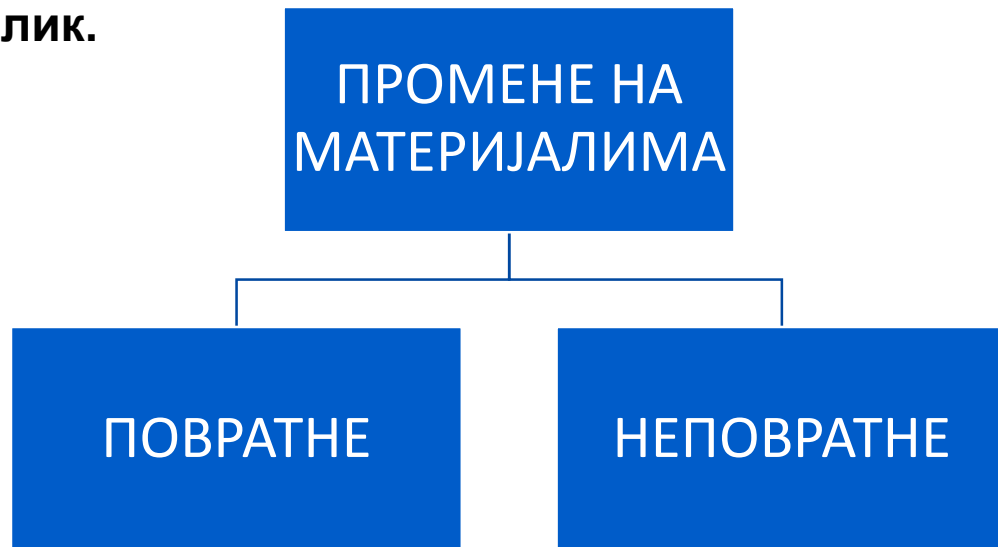
Замисли да распремаш полицу са својим папирима. Наишао си на неки папир који није твој, поцепао си га и бацио. Касније, брат је питао „Да ли је неко видео мој листић из математике?“. Сетио си се да је на папиру који си поцепао писало „Математика“.

**Да ли можеш вратити поцепани папир у првобитан облик?
НЕ! Поцепан папир не можемо вратити у почетни облик.**

Јованове панталоне, као и братов листић, трпе неке ПРОМЕНЕ. Промене трпе материјали од којих су они направљени, у овом случају то су ТКАНИНА и ПАПИР. Када се неки материјали након што претрпе промене не могу вратити у почетни облик те промене називамо НЕПОВРАТНЕ ПРОМЕНЕ МАТЕРИЈАЛА.

Да закључимо

Различити материјали могу трпети различите промене. Након неких промена материјали задржавају свој облик, односно враћају свој облик након претрпљене промен. Након неких промена материјали трајно мењају свој облик.

Исти материјали трпе повратне и неповратне промене

Машина хаљина и Јованове панталоне су од истог материјала, од ПЛАТНА. ГУЖВАЊЕ је повратна промена на платну, а СЕЧЕЊЕ је неповратна промена.

Размисли и одговори.

Какве промене трпи ПЛАТНО при: увијању,
квашењу,
сагоревању?

Размисли и одговори.

Какве промене трпи ПАПИР при сагоревању?

Какве промене трпи ДРВО при сагоревању,

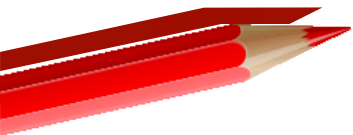

Размисли и одговори.

Какве промене трпи ГУМА при савијању?

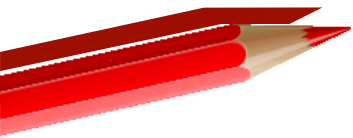
Узми своју гумицу за брисање (или неко друго парче гуме) и благо је савији. Када је пустиш, шта уочаваш?

Размисли и одговори.

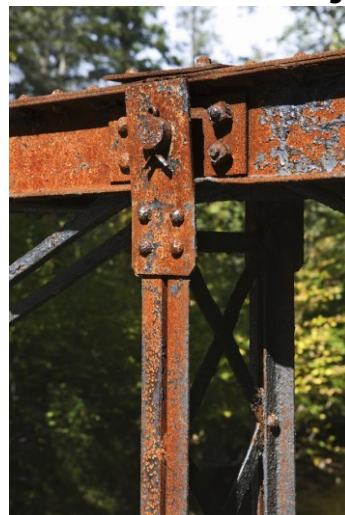
Какве промене трпи ВОДА при: загревању,
хлађењу?

Шта је рђа?

Да ли си приметио/приметила да када неки материјали од метала стоје дуго напољу на ваздуху и када пада киша они остају мокри да се на њима дешава нека промена?

На површини тих предмета ствара се црвена боја коју називамо РђА. Процес настајања те црвене боје називамо РђАЊЕ. РђУ не можемо склонити, обрисати са металних предмета и зато кажемо да је то још једна НЕПОВРАТНА ПРОМЕНА МАТЕРИЈАЛА.

Домаћи задатак

У свом уџбенику из Природе и друштва прочитај о променама материјала, а у радној свесци одговори на питања која се односе на ову лекцију.